

Spis treści

Wstęp.....	9
------------	---

Rozdział I.

TOMASZ HOBBS I KRYZYS SPOŁECZNO-POLITYCZNY W ANGLII XVII WIEKU

1. Uwagi wprowadzające	13
2. Źródła kryzysu.....	14
3. Eskalacja sporów religijnych w Anglii wieku siedemnastego.....	18
4. Rządy Stuartów i przemiany angielskiego ustroju politycznego	24
5. Życie Tomasza Hobbesa na tle społeczno-politycznych przemian w siedemnastowiecznej Anglii.....	25

Rozdział II.

TOMASZA HOBBSA KONCEPCJA JĘZYKA

1. O nowej nauce i nowej metodzie	35
1.1. Zmiana paradygmatu naukowego	35
1.2. Nowa metodologia.....	37
1.3. Główne tendencje nowej nauki.....	43
2. Problem języka – kontekst historyczny	50
3. Postulaty reformy języka w siedemnastym stuleciu.....	54
4. Zreformowany język jako podstawa nowej nauki	59
4.1. Rola języka w systemie idei Hobbesa	59
4.2. Konwencjonalny charakter mowy	61
4.3. Nominalistyczne credo Hobbesa	66
4.4. Nauka jako konsekwencja procesu definiowania	71
4.5. Podsumowanie	73

Rozdział III.

ONTOLOGIA NOMINALIZMU

JAKO FUNDAMENT PREPOZYTYWISTYCZNEJ METODOLOGII HOBBESA

1. Wprowadzenie.....	77
2. Spór o powszechniki – narodziny nominalizmu.....	78
2.1. Sformułowanie stanowisk w sporze.....	78
2.2. Nominalizm i realizm ery nowożytnej.....	84
2.3. Współczesne próby przezwyciężenia klasycznej dychotomii „realizm – nominalizm”.....	86
3. Antyrealistyczna ontologia Wilhelma z Ockham jako historyczne źródło nominalizmu Hobbesa.....	87
3.1. Uwagi wstępne.....	87
3.2. Radykalny nominalizm Ockhama.....	88
3.3. Implikacje Ockhamowskiej ontologii.....	91
3.4. Podsumowanie.....	96
4. Hobbes – prekursor pozytywistycznej metodologii.....	96
4.1. Wyznaczniki pozytywizmu filozoficznego.....	96
4.2. Wczesne źródła myśli pozytywistycznej.....	98
4.3. Wątki pozytywistyczne w filozofii i nauce wieku siedemnastego.....	99
5. Uwagi końcowe.....	102

Rozdział IV.

NOWA SEMANTYKA PRAWA – PRAWO JAKO ROZKAZ SUWERENA

1. Tradycja filozofii prawa do czasów Hobbesa.....	103
1.1. Marsyliusz z Padwy i zapowiedź pozytywizmu prawniczego.....	103
1.2. Książe N. Machiavellego – apologia absolutyzmu.....	106
1.3. Koncepcja suwerenności Jeana Bodina.....	108
1.4. Filozofia prawa w XVII w. – Hugo Grocjusz i nowe ujęcie praw natury.....	109
2. Prawo jako konsekwencja umowy społecznej.....	111
2.1. Umowa społeczna – historia pojęcia.....	111
2.2. Umowa społeczna według Hobbesa.....	114

2.3. Echa myśli Hobbesa w koncepcji porozumienia pierwotnego J. Locke'a.....	122
3. Triumf konwencji – prawo Lewiatana	125
3.1. Lewiatan – znaczenie symbolu politycznego	125
3.2. Hobbes jako pionier pozytywizmu prawniczego.....	126
3.3. Hobbesowskie rozumienie „praw natury”.....	129
3.4. Podsumowanie	133
4. Hobbes jako prekursor teorii performatywów J.L. Austina.....	134
4.1. Teoria performatywów J.L. Austina.....	134
4.2. Wypowiedzi performatywne we współczesnej teorii prawa ..	137
4.3. Miejsce performatywów w myśli prawnej Hobbesa	140

Rozdział V.

WYBRANI KONTYNUATORZY MYŚLI PRAWNEJ HOBBSA

1. J. Benthama i J. Austina rozkazowa teoria prawa	145
1.1. Zasada użyteczności – podstawa systemu polityczno-prawnego J. Benthama.....	145
1.2. J. Austina koncepcja prawa pozytywnego	150
2. H.L.A. Hart i rewizja pozytywizmu w duchu filozofii języka potocznego	154
2.1. Harta teoria prawa	154
2.2. Filozofia języka potocznego i nowa metodologia badania pojęć prawnych	158
2.3. H.L.A. Hart jako ideowy sukcesor Tomasza Hobbesa.....	167
3. Współczesne dyskusje wokół pojęcia i zasad pozytywizmu prawniczego	168
3.1. Dwie tezy pozytywizmu prawniczego	168
3.2. Zarzuty Ronalda Dworkina	169
3.3. Próby obrony doktryny – odpowiedź pozytywistów.....	170
Zakończenie.....	175
Bibliografia.....	177

